DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 7 juni 2007 *

I mål C-80/06,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Tribunale ordinario di Novara (Italien) genom beslut av den 5 januari 2006, som inkom till domstolen den 10 februari 2006, i målet

Carp Snc di L. Moleri e V. Corsi

mot

Ecorad Srl,

ytterligare deltagare i rättegången:

Associazione Nazionale Artigiani Legno e Arredamento,

* Rättegångsspråk: italienska.

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Rosas samt domarna J.N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh och P. Lindh (referent),

generaladvokat: V. Trstenjak,
justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 25 januari 2007,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Carp Snc di L. Moleri e V. Corsi och Associazione Nazionale Artigiani Legno e Arredamento, genom F. Capelli och M. Ughetta, avvocati,

— Ecorad Srl, genom E. Adobati, avvocato,

— Österrikes regering, genom C. Pesendorfer, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom D. Recchia och D. Lawunmi, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 29 mars 2007 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av, möjligheten att åberopa samt giltigheten av artiklarna 2 och 3 i kommissionens beslut 1999/93/EG av den 25 januari 1999 om förfarandet för bestyrkande av överensstämmelse av byggprodukter enligt artikel 20.2 i rådets direktiv 89/106/EEG beträffande dörrar, fönster, luckor, jalusier, grindar och därtill hörande byggnadsbeslag (EGT L 29, s. 51), samt bilagorna II och III till nämnda beslut.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan bolaget Carp Snc di L. Moleri e V. Corsi (nedan kallat Carp) och Ecorad Srl (nedan kallat Ecorad) angående fullgörandet av ett avtal om försäljning av dörrar försedda med så kallade panikutrymningsbeslag.

Tillämpliga bestämmelser

Direktiv 89/106/EEG

3 Rådets direktiv 89/106/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter (EGT L 40, 1989, s. 12; svensk specialutgåva, område 13, volym 17, s. 185), i dess lydelse enligt rådets direktiv 93/68/EEG av den 22 juli 1993 (EGT L 220, s. 1; svensk specialutgåva,

område 13, volym 24, s. 197) (nedan kallat direktiv 89/106), syftar särskilt till att undanröja hindren för fri rörlighet för byggprodukter. Enligt artikel 1.1 gäller direktivet byggprodukter i den mån de berörs av de väsentliga kraven på byggnadsverk i artikel 3.1 i samma direktiv.

4 I artikel 4.2 i direktivet föreskrivs att medlemsstaterna skall förutsätta att produkter är lämpliga för användning om de har sådan beskaffenhet att de byggnadsverk som de ingår i tillgodoser de väsentliga kraven och om produkterna är försedda med CE-märkning. Denna märkning skall visa att produkterna överensstämmer med de tillämpliga nationella standarder som utgör överförda harmoniserade standarder, med ett europeiskt tekniskt godkännande eller, om harmoniserade specifikationer saknas, med de nationella tekniska specifikationer som anges i artikel 4.3.

5 I artikel 6.1 första stycket i direktiv 89/106 föreskrivs att medlemsstaterna inte skall hindra att produkter som uppfyller direktivets bestämmelser ges fri rörlighet, släpps ut på marknaden eller används inom deras territorier.

6 Enligt artikel 13.1 i direktiv 89/106 skall tillverkaren eller dennes ombud inom gemenskapen vara ansvarig för att bestyrka att produkterna överensstämmer med kraven i en teknisk specifikation enligt artikel 4 i direktivet. I artikel 13.2 föreskrivs att produkter för vilka överensstämmelse bestyrkts skall förutsättas överensstämma med tekniska specifikationer. Överensstämmelsen skall visas genom provningar eller andra bevis på grundval av de tekniska specifikationerna enligt bilaga 3.

7 I artikel 13.3 och 13.4 i direktiv 89/106 föreskrivs följande:

"3. För bestyrkande av en produkts överensstämmelse fordras

a) att tillverkaren har en tillverkningskontroll i fabriken för att säkerställa att produkterna överensstämmer med tillämpliga tekniska specifikationer, eller

b) att, för vissa produkter som anges i de tillämpliga tekniska specifikationerna, ett godkänt certifieringsorgan, utöver fabrikens tillverkningskontroll, tar del i bedömning och övervakning av tillverkningskontrollen eller av själva produkten.

4. Valet av förfarande enligt punkt 3 för en viss produkt eller produktgrupp skall fastställas av kommissionen, efter samråd med den kommitté som anges i artikel 19, alltefter

a) hur betydelsefull produkten är med avseende på de väsentliga kraven, i synnerhet beträffande hälsa och säkerhet

b) produktens beskaffenhet

c) hur ändringar av produktens egenskaper påverkar dess användbarhet

d) sannolikheten av att fel uppstår i tillverkningen, enligt vad som närmare anges i bilaga 3.

Vid varje tillfälle skall det förfarande väljas som är minst betungande och samtidigt förenligt med kraven på säkerhet.

Det förfarande som sålunda bestämts skall anges i uppdragen och i de tekniska specifikationerna eller vid publiceringen av dem."

8 I artikel 14 i direktiv 89/106 anges följande:

"1. Enligt bilaga 3 skall de beskrivna förfarandena leda till

a) när det gäller artikel 13.3 a, att tillverkaren eller dennes ombud i gemenskapen utfärdar en försäkran om produktens överensstämmelse, eller

b) när det gäller artikel 13.3 b, att ett godkänt certifieringsorgan utfärdar ett överensstämmelseintyg för ett system med tillverkningskontroll och övervakning eller för själva produkten.

Detaljregler hur förfarandena för bestyrkande av överensstämmelse skall tillämpas anges i bilaga 3.

2. Tillverkarens försäkran om överensstämmelse eller bevis om överensstämmelse berättigar tillverkaren eller dennes ombud i gemenskapen att fästa CE-märkningen på själva produkten, på en etikett som är fäst vid den, på dess förpackning eller på medföljande handelsdokument. CE-märkningens utformning och regler för dess användning med avseende på vart och ett av förfarandena för bestyrkande av överensstämmelse anges i bilaga 3."

Beslut 1999/93

9 Kommissionen antog beslut 1999/93 för att klargöra förfarandena för bestyrkande av överensstämmelse avseende dörrar, fönster, luckor, jalusier, grindar och därtill hörande byggnadsbeslag.

10 Enligt artikel 1 i detta beslut omfattas de produkter och produktgrupper som anges i bilaga I till beslutet av ett förfarande för bestyrkande av överensstämmelse som bygger på ett system för tillverkningskontroll i fabriken som tillverkaren ensam ansvarar för. I artikel 2 i beslutet föreskrivs att för de produkter som anges i bilaga II skall överensstämmelsen bestyrkas inte bara genom detta system för kontroll, utan även genom ett förfarande där ett godkänt certifieringsorgan tar del i bedömningen och övervakningen av tillverkningskontrollen eller av själva produkten.

11 Bilaga II till beslut 1999/93 avser följande produkter:

"Dörrar och grindar (med eller utan beslag):

— För användning i brandcellsindelning och i utrymningsvägar.

...

Byggnadsbeslag för dörrar och grindar:

— För användning i brandcellsindelning och i utrymningsvägar."

12 I artikel 3 i beslut 1999/93 föreskrivs att förfarandet för bestyrkande av överensstämmelse enligt bilaga III till nämnda beslut skall anges i uppdragen för harmoniserade standarder. I bilaga III ges Europeiska organisationen för standardisering (CEN) och Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering (Cenelec) i uppdrag att, i de harmoniserade standarder som är tillämpliga, specificera systemen för bestyrkande av överensstämmelse. Enligt bilaga III till beslut 1999/93 skall således det förfarande för bestyrkande av överensstämmelse, genomförd av ett godkänt certifieringsorgan, som avses i punkt 2 i) i bilaga 3 till direktiv 89/106 tillämpas på dörrar, grindar och därtill hörande byggnadsbeslag avsedda för användning i brandcellsindelning och i utrymningsvägar.

13 Det är utrett att vid tidpunkten för omständigheterna i målet vid den nationella domstolen fanns det ännu inte några harmoniserade standarder för ytterdörrar som kan komma att förses med panikutrymningsbeslag.

Tvisten vid den nationella domstolen och begäran om förhandsavgörande

14 I april 2005 ingav Ecorad en beställning till Carp rörande leverans och installation av tre ytterdörrar försedda med panikutrymningsbeslag. Efter installation av den första av dörrarna bedömde Ecorad i maj 2005 att den installerade produkten inte uppfyllde kraven i gemenskapsbestämmelserna, eftersom Carp inte innehade något intyg om överensstämmelse upprättat av ett godkänt certifieringsorgan som avses i beslut 1999/93 (även kallat certifieringssystem nr 1). Följaktligen vägrade Ecorad att fullgöra sina avtalsförpliktelser.

15 Carp väckte därför talan vid Tribunale ordinario di Novara för att erhålla ersättning för den skada bolaget lidit. Inom ramen för denna tvist har Ecorad gjort gällande att den sålda varan inte överensstämmer med gemenskapsbestämmelserna, och bolaget har i det avseendet hävdat att Carp underlåtit att beakta bestämmelserna i beslut 1999/93.

16 Enligt beslutet om hänskjutande anser Tribunale ordinario di Novara att tvisten kräver en tolkning av beslut 1999/93, och den vill få klarhet i huruvida beslutet är giltigt, om det antas att det är direkt tillämpligt.

17 Tribunale ordinario di Novara har mot denna bakgrund beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EG-domstolen:

"1) Skall artiklarna 2 och 3 i beslut 1999/93/EG samt bilagorna II och III till detta tolkas så, att företag (dörr- och fönstertillverkare) som inte uppfyller de krav

som ställs enligt systemet för bestyrkande av överensstämmelse nr 1 inte får tillverka dörrar som är avsedda att förses med panikutrymningsbeslag?

2) Om den första frågan skall besvaras jakande, önskas svar på följande fråga: Är artiklarna 2 och 3 i beslut 1999/93/EG samt bilagorna II och III till detta, oavsett huruvida Europeiska organisationen för standardisering (CEN) har antagit tekniska standarder i detta avseende, rättsligt bindande från och med den dag då detta beslut trädde i kraft, såvitt gäller den typ av förfarande för bestyrkande av överensstämmelse som skall iakttas av tillverkarna (dörr- och fönstertillverkare) med avseende på dörrar som är avsedda att förses med panikutrymningsbeslag?

3) Skall artiklarna 2 och 3 i beslut 1999/93/EG samt bilagorna II och III till detta anses ogiltiga på grund av att de strider mot proportionalitetsprincipen, i den utsträckning som de innebär att samtliga tillverkare skall iaktta förfarandet för bestyrkande av överensstämmelse nr 1 för att kunna CE-märka av dem tillverkade dörrar försedda med panikutrymningsbeslag (med uppdrag för CEN att fastställa motsvarande tekniska standarder)?"

Prövning av frågorna

18 Prövningen av den första och den tredje frågan, vilka avser tolkningen respektive giltigheten av beslut 1999/93, förutsätter att den andra frågan först besvaras jakande. Genom den andra frågan vill den nationella domstolen få klarhet i huruvida beslutet medför bindande rättsverkningar. Domstolen skall dock först pröva huruvida beslutet kan åberopas i en tvist mellan enskilda.

19 I det avseendet anser Carp att beslut 1999/93 för närvarande inte medför några bindande rättsverkningar gentemot bolaget, eftersom beslutet inte är riktat till det. Ecorad anser däremot att det har rätt att åberopa beslutet i tvisten vid den nationella domstolen.

20 I det avseendet skall det, utan att det är nödvändigt att först pröva giltigheten av beslut 1999/93, erinras om att ett direktiv enligt fast rättspraxis inte i sig kan medföra skyldigheter för en enskild, och det kan inte som sådant åberopas gentemot denne. Härav följer att även om en direktivsbestämmelse som syftar till att tillerkänna enskilda rättigheter eller ålägga dem skyldigheter är klar, precis och ovillkorlig kan den inte som sådan tillämpas inom ramen för en tvist som enbart berör enskilda (dom av den 26 februari 1986 i mål 152/84, Marshall, REG 1986, s. 723, punkt 48, svensk specialutgåva, volym 8, s. 457, av den14 juli 1994 i mål C-91/92, Faccini Dori, REG 1994, s. I-3325, punkt 20, svensk specialutgåva, volym 16, s. I-1, av den 7 mars 1996 i mål C-192/94, El Corte Inglés, REG 1996, s. I-1281, punkterna 16 och 17, av den 7 januari 2004 i mål C-201/02, Wells, REG 2004, s. I-723, punkt 56, och av den 5 oktober 2004 i de förenade målen C-397/01–C-403/01, Pfeiffer m.fl., REG 2004, s. I-8835, punkterna 108 och 109).

21 Beslut 1999/93 antogs med stöd av artikel 13.4 i direktiv 89/106 och är riktat till medlemsstaterna. Beslutet utgör en rättsakt med allmän giltighet och anger de typer av förfaranden för bestyrkande av överensstämmelse som är tillämpliga på dörrar, fönster, luckor, jalusier, grindar respektive därtill hörande byggnadsbeslag. I beslutet ges CEN och Cenelec i uppdrag att specificera innehållet i de harmoniserade standarder som är tillämpliga och som därefter skall införlivas av standardiseringsorganen i varje medlemsstat. Enligt artikel 249 EG är således beslut 1999/93 endast bindande för medlemstaterna, och enligt artikel 4 i beslutet riktar sig beslutet endast till medlemsstaterna. Under dessa omständigheter är de överväganden som ligger till grund för den rättspraxis som angetts i föregående punkt såvitt avser direktiv med vederbörliga ändringar även tillämpliga när det gäller möjligheten att åberopa beslutet gentemot en enskild.

22 Följaktligen skall den nationella domstolens andra fråga besvaras enligt följande. En enskild kan inte, i en tvist med en annan enskild om avtalsrättsligt skadestånds-

ansvar, göra gällande att motparten har åsidosatt artiklarna 2 och 3 i beslut 1999/93 samt bilagorna II och III till nämnda beslut.

23 Med beaktande av detta svar saknas det anledning att besvara den första och den tredje frågan.

Rättegångskostnader

24 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

En enskild kan inte, i en tvist med en annan enskild om avtalsrättsligt skadeståndsansvar, göra gällande att motparten har åsidosatt artiklarna 2 och 3 i kommissionens beslut 1999/93/EG av den 25 januari 1999 om förfarandet för bestyrkande av överensstämmelse av byggprodukter enligt artikel 20.2 i rådets direktiv 89/106/EEG beträffande dörrar, fönster, luckor, jalusier, grindar och därtill hörande byggnadsbeslag, samt bilagorna II och III till nämnda beslut.

Underskrifter